

Sommer 2019

CREDO

TRODD + ELSKET + ETTERFULGT

2. utgave | Årgang Nr. 86

tema:
KLIMA

4 ting du MÅ vite om bollesaken

✍ KARL-JOHAN KJØDE

Innhold

Leder	2
Giversiden	3
Tre i Laget om klima	4
Godhetsuka	6
Aktivitetsside	7
Bønnekalender	8
Hvorfor er det krise?	10
Hvordan redde kloden?	12
Feltside	14
Lagslunsj	15

Utgiver Norges Kristelige Student- og Skoleungdomslag (NKSS)

Utøvende redaktør

Daniel Joachim Heggheim Kleiven
joachim@nkss.no

Ansvarlig redaktør

Karl-Johan Kjøde
kjk@nkss.no

Post- og besøksadresse

Laget NKSS, Holbergs plass 4,
0166 Oslo

Telefon sentralbord 22 99 24 24

E-post post@nkss.no

Web www.nkss.no

Bankgiro 3000 15 59563

Vipps 11424

Generalsekretær Karl-Johan Kjøde

Leder landsstyret Therese Soldal

Grafisk design Miroslav Boljević

«Dette er verkeleg heilt håplaut», skrev ateist og sosialist Jens Kihl på Twitter om den famøse bollesaken, hvor Laget på Tonstad skule ble nektet bolleservering fordi det kunne lokke medelevene til lagsdeltakelse. Skolelaget, som faktisk først ble nektet romtilgang, fikk heldigvis begge forbudene reversert etter mediestormen som fulgte da saken ble kjent. I dette tilfelle endte det godt, takket være en trygg voksenleder, kampvillige elever og mye

medieoppmerksomhet, men andre ganger går det verre. Stadig flere ungdommer opplever som elevene på Sirdal, at deres engasjement blir mistenkeliggjort og pålagt urimelige restriksjoner som følge av rektor eller skoleeiers manglende kompetanse på området. La meg derfor benytte anledningen til å avklare noen av de vanligste misforståelsene om skolelagene.

«Forkynnelse er forbudt på skolen»

Ifølge rektor ved Møvig skole, Marit Faanes, er det formålsstridig med forkynnelse i skoletid. Det er feil. Forkynnelse er ikke omtalt i formålet og den eneste gangen ordet nevnes i opplæringsloven, er i forbindelse med at undervisningen i KRLE-faget ikke skal være forkynnende. Påstanden er ikke bare feil, men den legger også restriksjoner på fri tale og tro som bryter med helt grunnleggende menneskerettigheter, i skoletiden såvel som utenom.

«Skolen skal være livssynsnytral»

Da vi spurte 200 kristne lærerstudenter om hva som var deres fremste bekymring for arbeidslivet, svarte $\frac{3}{4}$ av dem at det var kravet om religionsnøytralitet i skolen. Interessant nok er heller ikke nøytralitet nevnt i opplæringsloven. Likevel er frykten for å ikke fremstå nøytral nok både styrende og hemmende for mange læreres virke (Fauske, 2013). Dette til tross for at norsk skole faktisk er alt annet enn nøytral: Den bygger på en kristen og humanistisk arv og tradisjon. Livssynsåpenhet er derimot noe vi bør etterstrebe i vårt mangfoldige samfunn, men åpenhet er noe ganske annet nøytralitet.

«Tro kan man gjøre etter skoletid»

Denne holdningen møter vi i alt fra kommentarfelt til rektors kontor og demonstrerer den manglende innsikt som råder om hva det innebærer å tro, især på Jesus Kristus. Kristen tro er ikke begrenset til et bestemt sted, en gitt

Støtt lagsheltene!

✍ KATRINE KJØDE

Lagsungdommene våre er helter. De bruker av egen tid og energi hver uke for å skape gode fellesskap for sine kristne medelever og andre nysgjerrige, får god ledertrening, og viser Guds kjærlighet i ord og handling. Samtidig må de møte økende mistenkeliggjøring, med en alvorlig trend hvor vi har måttet håndtere over 30 saker de siste årene hvor rektorer har satt ned foten for Lagsvirksomhet, til tross for at det kommuniseres fra politisk hold at ungdommers egne engasjement skal heies frem.

Laget som organisasjon eksisterer for å støtte dem, være en ressurs og komme med god input. Laget skal også være en viktig stemme, både i møte med skoleledelsen og i den offentlige debatten, for å skape økt forståelse og aksept. Laget står sammen med ungdommene i stormen og tar kampene sammen med dem!

Vi er der for de unge hele året. Om du ønsker å være med på å støtte og heie dem frem, kan du være med på å be for og gi til Laget.

Om du ønsker å være med på fast basis som Lagsvenn eller fastgiver, er DU med på å utgjøre den stødige ryggraden som gjør det mulig for tusenvis av unge mennesker å samles over hele landet. Sjekk ut nkss.no/giver

Husk: Gir du mer enn 500,- i året, får du skattefradrag!

tid eller en aktivitet, men det orienterer hele livet og identiteten til de troende. Derfor er det ikke noe man kan skru av, fordi den utgjør hvem du er.

«Hvis dere får lov, må muslimene også få lov»

Ja, selvfølgelig! Vi ønsker at elevfrivilligheten skal fremmes ikke hemmes, enten det er snakk om muslimske, kristne eller humanistiske lag. Forutsetningen er at man må opptre etter visse spilleregler, som eksempelvis elevstyring, demokrati og åpne aktiviteter.

Disse fire påstander kan de fleste respondere ganske enkelt på. Strengt tatt bør vi gjøre det for å kjempe for den friheten som ungdommene våre nyter i dag. Den må aldri tas for gitt.

Karl-Johan Kjøde

Generalsekretær

Tre i Laget om klimaengasjementet

✍ LARS MELING KJOSAVIK, THOR DUE, FRIDA BJØRNEREIM, BRIT HODNE

Laget er en student- og skoleungdomsrørse med omhug for elever og studentar i – og utanfor – Noreg. I ei tid prega av miljø- og klimaspørsmålet, ynskjer Laget å setje fokus på klima og miljø som ei disippelsak. Gud satte mennesket til å verne om jorda, og dei som fyllar den. Da er det ei sak som ikkje berre leiinga i Laget ynskjer å fokusera på, men mange av våre ungdommar har eit brennande engasjement for klimasaka. Her kan du lese nokon av deira historier, syn, utfordringar og engasjement kring klimasaka.

Thor Due

Eg lærte på barneskulen at noko var gale med klimaet. Det falt meg naturleg å forsøke å fikse det som var galt, akkurat som med alle andre problem. Etter kvart som eg las i Bibelen, skjønnte eg også at Gud er tydeleg på at vi har eit ansvar og ei plikt til å ta vare på verda. Både når han kallar oss til forvaltarar i skapingshistoria, eller når Jesus talar om nestekjærleik. Nestekjærleik gjeld også for folk som bur på stader øydelagd av klimaendringane eller forureiningar. Nestekjærleiken gjeld også for folk både i notid og framtid.

For å klare å fikse det som er gale, er vi nøydd å høyre på vitenskapen. Vitskapelege berekningar seier vi ikkje kan forbruke meir olje. Då er vi rett og slett nøydd til å la olja i Barentshavet ligge, dersom vi på alvor vil vise oss forvaltansvaret verdig, eller dersom vi vil utøve den

nestekjærleiken vi er kalla til. Så får det så vere at vi kanskje får litt mindre statsbudsjett, eller at vi ikkje kan dra på flyferie. Jesus kallar oss til å gjere langt vanskelegare ting enn å ikkje fly til Thailand.

Så er det også vaksne som seier unge ikkje gjer noko for klima og miljø. Dei aller fleste gongane vaksne klagar over unge som ikkje får gjort ting, er det fordi dei vaksne har mislukkast sjølv. Noko av det beste eg veit, er når unge menneskje står opp for seg sjølv, det dei vil oppnå og det dei trur på, utan at det er vaksne som står bak. Det er det eg diggar med Laget og Natur og Ungdom. Her er det ungdom sjølv som styrer, organiserer og er tydelege på det dei trur på, både for seg sjølv, men også for resten av menneskeslekta.

Frida Bjørnereim

Å ta vare på kloden vår er utruleg viktig, og det er eit tema som er viktig uansett kor du engasjerer deg. Miljø handlar om meir enn berre å ta vare på kloden, det handlar om å ta vare på dei menneskja som lever her, og som skal leve etter oss. Planeten vår er så uendeleg vakker, og eg vil ikkje sitja med hendene i fanget og vita at eg ikkje gjer alt eg kan for å ta vare på den.

Eg er veldig for dei småting ein kan gjer i kvardagen, som skaper en stor forskjell. Eg brukar Instagram-kontoen min til å dele desse tinga. På «Instastories» når eg ut til mange som elles aldri ville tatt seg bryet med å tenkje på korleis ein kan redde verda – litt og litt – gjennom daglege handlingar og val. Eg er også engasjert i Natur og Ungdom i mitt fylkje.

Eg meiner at Laget bør løfte fram denne saka ettersom Gud sat oss til å ta vare på det han har gjeve oss, og då må vi gjer det. I tillegg handlar miljø om nestekjærleik til dei rundt oss, og nestekjærleik til dei som kjem etter oss. Eg trur uansett ikkje me klarar dette åleine. Me må – som i alle andre område av livet – ha Gud med på laget. Å vere miljøforkjempar handlar ikkje berre om å fly mindre eller minske forbruket sitt. Å spreia Guds ord er også ein måte å vere miljøforkjempar på, og der gjer Laget utvilsamt ein viktig jobb!

FRIDA BJØRNEREIM (18)
LAGSMEDLEM PÅ FIRDA VGS
BYRKJELO

Brit Hodne

Jeg har engasjert meg ekstra for klimasaken etter at jeg gikk ett år på Hald Internasjonale Senter, som Laget er medeier av, for en del år siden. Jeg er optimist av natur, og har veldig stor tro på den forskjellen enkeltmennesker kan gjøre med måten vi lever på, både gjennom ord og gjerninger; det vi gjør, og det vi lar være å gjøre. Jeg har endt opp med å utfordre meg selv på én ting om gangen. Først ved å ikke kjøpe nye klær og sko, så ved å kutte kjøtt, så bytte ut forbruksvarer av plast og bomull – med varige eller miljøvennlige alternativer. Nå for tiden skjerper jeg meg på det som har vært min aller største miljøsynd – lange flyreiser.

Jeg kommer aldri til noe nullutslipp på noen av disse områdene hele tiden, men opplever at det er mulig å legge om vanene mine, og at jeg blir mer og mer bevisst gjennom å øve meg. Jeg er så heldig at jeg bor med noen venninner i et disippelkollektiv, hvor vi både ber sammen, spiser sammen, og øver oss på å leve miljøvennlig sammen. For meg er det viktig at

THOR DUE (22)
SENTRALSTYREMEDLEM – NATUR OG UNGDOM
MEDLEM I OSLO KR. STUDENTLAG

BRIT HODNE
LAGSARBEIDER OG INTERACT-ANSVARLIG
OSLO

vi ikke slutter å prøve, selv om vi ikke alltid klarer å ta de beste valgene. Det er bedre å gjøre noe enn å gjøre ingenting, tenker jeg! Alle monner drar.

I Laget har vi laget en «lagslunsj» om klima og Bibelen, som jeg håper kan inspirere Lagsungdom over hele landet til å leve bevisst i forhold til skaperverket rundt oss. Det er jo tross alt en del av det å elske vår neste, og ta vare på alt det gode som Gud har skapt.

Godhetsuka

2019

Godhetsuka er en uke i året hvor alle lokallagene i landet blir oppfordret til å vise godhet til medelever og ansatte. I år var hele 99 lokallag påmeldt og gjorde små og store kjærlighetshandlinger i uka 1.-5. april. Målet er å vise Guds godhet uten baktanker og skape en godhetskultur som kan vare hele året. Les mer på godhetsuka.no.

Kjære Kantinpersonale
Tusen takk for den vidtse jobben dere gjør hver dag for alle oss elevene!
Vi set veldig stor pris på kakke, og er VELDIG glad i kakke!

Resepsjon
Kjære vaktmester og vaskerpersonell,
Tusen takk for alt det gode arbeidet de gjør her på Tagerlia!
It set utruleg stor pris på det!
Utan dykk ville ikkje skulen ha vore det same!

Kjære Resepsjon
Tusen kjertlig takk for den fantastiske jobben dere alltid gjør! Og tusen takk for at dere alltid har godt humør!
Vi set veldig stor pris på kakke og er glad for at dere alltid vil hjelpe oss!

Aktivitetsside

MIROSLAV BOLJEVIĆ

ROLF BANGSEID

		6	2	5		1		
5	1	9	6		7		2	
7		4	9			5	8	6
6	5				1		3	7
9		3	7	2				
	7			4				
2								8
	6		5	3			9	1
8			1	6				3

	6		4	7		1		
2	4		9		5	6		
7			6	8		2		4
	3	7			8			2
		6	1	3		4		
9	1					5	3	
						9	1	
5			4					

9				3				
2	7		9		8			
				2	5	9		
3				6				
			5		7	3		
	1							2
8	2							
			8		3			
	9	7	3	5		4		

	POST OG LOGI-STIKK-SÆLSKAP	ABRAHAMSBARNEBARN			GAVER	STRUTSEFUGL	HØNDE-DRAG
		ROMERTALL 500	VERDENSORDEN HAR LAGET			NØBLER	
							←
		SPANSK ELV				ETSING	FISK
	FOLKETRYGD-BEGREP		TARM-SLYNG				
			KRISTEN BEVEGELSE				
KOLLIDERT		GAMLE SKRIFT-TEGN	RYDDE SENGEN	LADETE ATOMER			
VIKTIG FOR LAGET Å HA	OM-RÅDENE	RØYS SKATT, BYRDE		ROMERTALL 10	ANGAR JORDDERUK VADE-FUGL		SYMBOL TOM MENGDE
				HVAL		KJ. TEGN SVOVEL	KLOKKEN
SLETTENE RØV-DYRET			ØY I ITALIA	KLOVN	FOLDER HENDER	RETTS-VITEN-SKAP	
					LEVERTE	SKAL	MANGE STEMMER
TITTE LÆSKE-DRUKK		BIBEL-DEL (omv.)	ER VIKTIG FOR NKSS				YPPER-STE-PREST
			GOD, OK		ARBEIDS-ORGANI-SASJON		LEGGEMS-DEL
			→				
			→				

Send inn løsningsordet innen 1.7.2019 til credo@nkss.no eller Laget NKSS, Holbergs plass 4, 0166 Oslo. Merkes med: «Kryssord Credo 2». Du kan vinne en flott Laget-effekt. NB: Jeg kryssordet forrige uke hadde sneket seg inn en feil som gjorde kryssordet uløselig. Feilen skyldtes oss på hovedkontoret, og vi beklager så mye.

Vær med å be for alt det spe

ARRANGEMENT- OG BØNNEK

MANN 2019

13.-16. juni,
Jotunheimen

STAND OG SEMINARER

På en rekke
sommerstevner
i juli

FILOSOFIUKA

29. juli – 4. august,
Havglimt leirsted

LINK 2019

22.-27. juni,
Bibelskolen i
Grimstad

LS 2019

29. juli – 4. august,
Fjellheim bibelskole

VELKOMMEN TIL

21. august, i flere
studentbyer over
hele landet

Region Nord

- Vi ber for Hans Kristian og Ester som jobber i Tromsø og Emma på Hadsel. Herre, gi pågangsmot og inspirasjon i arbeidet.
- Vi takker for stabsturen til Vest-Finnmark i april. Takk for alt det gode som kom ut av den; to nye partnermenigheter, nytt studentlag og mange gode møtepunkt.
- Vi ber for Lederskolen (LS) på Fjellheim Bibelskole 29. juli – 4. august. Må Gud legge til rette for en leir der himmelen inntar ungdommenes hjerte, og der Jesus får den plassen han fortjener.
- Vi ber for "Velkommen til Tromsø" som arrangeres i august. Be om et herlig samarbeid mellom menigheter og organisasjoner!
- Vi ber om lagsbil til region Nord!

Region Midt

- Vi ber for Karina og Leon som jobber i Trondheim og Bjørn Inge, Sondre, Eivind og Nikolai i Ålesund
- Vi ber om at rett person blir ansatt som teamleder for regionen fra høsten.
- Takk for engasjerte lagsungdommer i Trøndelag! Bevar de, kjære far. Vi løfter spesielt opp nordlige Trøndelag

hvor det per dags dato ikke er noen lag.

- Vi ber for «Velkommen til Trondheim» som er under planlegging.
- Takk for stabilitet blant lagene i Møre og Romsdal. Det er mye velvillighet i regionen og Laget har et godt samarbeid med menigheter og andre organisasjoner.
- Vi ber for pionerarbeidet Bjørn Inge står i med lagsarbeidet på Island. Herre, gi vekst!

Region Sør

- Vi ber for Tønnes-Christian, Martin, Sigvart og Jon som jobber i Kristiansand. Takk for at de er så Jesus-fokuserte og virkelig brenner for skoleungdommen.
- Vi ber om styrke og mot i mediekjøret som pågår nå. Må du bruke det etter din vilje!
- Takk for alle skolelag på Sørlandet. Takk for det nye laget på Lista ungdomsskole, må du velsigne de!
- Kjære far, vær med i planlegginga av LINK som skal arrangeres i Grimstad 22.-27. juni. Vi ber spesielt for rekrutteringa av deltakere og ledere.
- Vi ber om vekst og at stadig nye mennesker kan få bli kjent med Jesus. Må du bruke Laget som ditt verktøy.

Region Sør-Vest

- Vi ber for Sigvart, Peter, Veronica og Wenche som jobber i Stavanger. Vi ber om inspirasjon og glede i tida fremover. Velsign de, gode Far!
- Vi takker for Godhetsuka som ble gjennomført i april, hvor 16 skole- og studentlag i Stavanger og omegn deltok. Takk for engasjert ungdom! Vi ber om at det som skjedde denne uka skal være en døråpner for evangeliet.
- Vi ber for den månedlige skepsismiddagen på Universitetet i Stavanger hvor det er gode samtaler og temaer rundt bordet. Takk for barrierer som brytes ned og vennskap som bygges opp.

Region Vest

- Vi ber for Einar, Nora, Vebjørn og Birgit som jobber i Bergen. Må du velsigne de for den gode jobben de gjør
- Takk for Sara Louise Emmerhof som begynner i ny stilling fra høsten. Vi ber også om rett person til trainee-stillingene. Vi ber om en god sammensetning av folk på Lagshuset.
- Takk for alle de flotte lagsungdommene i regionen. Gi pågangsmot og utholdenhet! Vi ber om gode fellesskap som utrunder til et liv med Kristus.
- Vi legger «Velkommen til Bergen» i august i dine hender. Vær med i forberedelser og gjennomføring!

Region Øst

- Vi ber for Siv-Maren, Maren, Andrea og Hans Christian som jobber i Oslo, Kjetil og Henrik i Skien, Karoline i Larvik, Linn og Kamilla i Tønsberg og Anne Margrethe i Østfold.
- Vi ber om åpne dører i ditt navn! På mange skoler møter lagsungdommene manglende støtte fra skolens ledelse.
- Vi ber for de kristne ungdommene i regionen, at de blir trygge på hvem de er i deg og tør å stå for budskap som regnes for å være kontroversielt. Vi ber om visdom, styrke og frimodighet.
- Vi takker for fire nye lag dette semesteret, på Grenland

Kristne skole, Ski VGS, Stange VGS musikkavdelinga og Hamar Katedralskole. Vi ber for pionerarbeidet i Region Øst.

Nasjonalt

- Takk for Karl-Johan. Velsign hans lederskap! Vær med i alle avgjørelser og prioriteringer.
- Vi ber for resten av Hovedkontoret; Bård, Daniel Joachim, Christian, Miroslav, P. Michael, Thomas, Meghen, Espen, Katrine og Lars. Må din ånd gjennomsyre arbeidet!
- Takk for traineene som har vært en fantastisk ressurs dette skoleåret!
- Vi ber for Silje og Gina som jobber med å utvikle Lagsakademiet, om din ledelse!
- Vi ber for Bjørn Are som holder på å fullføre boka «Lurt av læreboken». Må boka bli til stor glede for mange!
- Vi ber for partnermenighetene våre over hele landet, velsigne dem!

Internasjonalt

- Vi ber for Britt, Thaku og Daniel som jobber med Interact
- Vi ber for Øystein og Turid som jobber på Hald Interact i Mandal
- Vi ber for alle Interact-studentene som tjenestegjør i de ulike regionene i Norge og i Colombia, Brasil, Madagaskar, Kenya og Nepal
- Vi ber for Tor Erling, Gunn Elin og Kristine Elisabeth som jobber gjennom IFES i Europa

Krussen

- Takk for Margrethe og Anders, for den gode jobben de gjør!
- Vi ber om at rett person starter i Krussen fra høsten. Far, vær med i prosessen.
- Vi ber for Krussen 2019. La alle opplevelser fra Krussetreffet, misjonstur og russetida bli gode minner for livet og til din ære, Gud!

En fysisk og moralsk krise

✍ ANDERS KVELLESTAD - PARTIKKELFYSIKER

Det er krise nå. Skikkelig krise. Det er ikke «en utfordring», ikke «et problem», men en fysisk, økologisk, sosial, økonomisk, politisk og – fremfor alt – moralsk krise. Tre tiår har gått siden menneskeskapte klimaendringer fikk politisk oppmerksomhet. Nå er det på høy tid vi tar inn over oss alvor.

Klimakrisen endrer naturen fra toppen av atmosfæren til havets bunn. Den påvirker selve de naturlige rammene for samfunnet vårt – alt fra næringsinnholdet i salat, til hvorvidt Shanghai vil forsvinne under bølgene. Og den er nært forbundet med den pågående økologiske krisen, med tap av planter, dyr og insekter i et tempo menneskeheten aldri før har sett.

Men i møte med klimakrisens omfang og kompleksitet er det fristende å stikke hodet i sanden. Som pave Frans skriver i *Laudato Si* fra 2015: ↴

Derfor kan det være nyttig å ta et steg tilbake og minne oss selv på hva det underliggende fysiske problemet egentlig er. Nå er ikke jeg klimaforsker, men dette problemet er heldigvis så enkelt at selv en partikkelfysiker kan forstå det: *jordens energi er ute av balanse*. Ikke på en sånn New Age-aktig «jeg kjenner en ubalanse i energien»-måte – nei, helt bokstavelig: jordens totale energiregnskap går i pluss, og det er ikke en god ting.

Se for deg jorden sett fra månen. En liten blåaktig klump omgitt og isolert av verdensrommets vakuum. Når du

“As often occurs in periods of deep crisis which require bold decisions, we are tempted to think that what is happening is not entirely clear. [...] Such evasiveness serves as a licence to carrying on with our present lifestyles and models of production and consumption.”

er en liten klump i vakuum er det hovedsakelig én måte du kan motta og avgir energi: gjennom stråling. Jorden får energi ved å absorbere innkommende solstråling, og avgir energi som varmestråling til verdensrommet. Så lenge energi absorberes og stråles ut i like stort tempo vil jordens temperatur og klima over tid forbli stabilt.

Men slik er det ikke for jorden nå. På toppen av jordens atmosfære er nå differansen mellom absorbert og utstrålt effekt i snitt ca. 0,7 Watt per kvadratmeter. Altså, for hver kvadratmeter akkumuleres en netto energimengde på 0,7 Joule per sekund. Høyere lufttemperatur, varmere hav og økt issmelting, og de dramatiske følgene av dette, er ulike måter denne økende mengden «*overskuddsenergi*» kommer til uttrykk i klimasystemet. Nøyaktig hvordan dette utspiller seg er kompliserte spørsmål for klimaforskningen. Men i bunn ligger altså en sammenheng så enkel at vi alle kan forstå den: *når et system tar opp energi raskere enn det avgir energi, vil den totale energimengden i systemet øke. Det får konsekvenser.*

Det er her den fysiske krisen blir en moralsk krise: Vi vet det er våre utslipp av drivhusgasser som gjør atmosfæren stadig mindre «*gjennomsiktig*» for jordens varmestråling, og slik øker ubalansen i energiregnskapet. Vi kjenner konsekvensene dette har for oss selv, våre medmennesker og naturen. Og likevel har vi så langt kollektivt stukket hodet i sanden.

Klima- og miljøkrisen er en moralsk krise på systemnivå, på samme måte som slaveri og rasisme. De radikale samfunnsendringene vi nå trenger – en omstilling uten historisk sidestykke, ifølge FNs rapport om 1,5-gradersgrensen – vil kreve politisk lederskap på høyeste nivå. Men det demokratiske rommet som gjør et slikt prosjekt mulig skapes først når mange nok av oss vanlige folk finner sammen i høylytt (!) moralsk fordømmelse av “*business as usual*”. For bak fysikken, bak tallene og grafene, er klimakrisen egentlig en av vår tids fremste verdikamper. En kamp for ærlighet i møte med ubehagelig kunnskap, for naturens egenverdi i møte med profittjag og for alle menneskers rett til våre felles naturressurser.

Hvordan redde kloden på 1-2-3

✍ INGVILD KESSEL - STATSVITENSKAPSTUDENT 📷 THOMAS EKSTRÖM

Jordkloden lider av svært høy feber, men vi kan fremdeles redde den. Hvordan?

Noe er i ferd med å skje rundt oss. Klimakrisen har vært varslet i snart 50 år, men vi har enda ikke klart å gjøre noe med det. Om vi ikke gjør noe, vil flere bli utsatt for ekstremtørke og hungersnød, det vil bli flyktningstrømmer i en størrelsesorden vi ikke kan se for oss, arter vil bli utryddet raskere, havnivået vil stige og det vil bli ubeboelig i mange av verdens millionbyer. Kort sagt: Vi befinner oss i en nødsituasjon, og må trekke i nødbremsen.

Så, hva skal vi gjøre? Her er mine mest effektive klimatips:

Tiltak 1: Engasjer deg i et grønt parti eller i en miljøorganisasjon

Det er politisk oppgave å gjøre det enkelt for folk å velge miljøvennlig. Da trenger også de partiene som dytter politikken i en mer miljøvennlig retning flere stemmer og mer makt. Bruk derfor stemmeretten hver gang det er valg, og meld deg inn i et parti som har god klimapolitikk. Det går også an å melde seg inn i en organisasjon som jobber for å *påvirke* politiske partier til en bedre klimapolitikk. Framtiden i Våre Hender, WWF og Naturvernforbundet er gode på sånt.

Tiltak 2: Bytt ut fly med tog, buss og bil

Å fly er det aller verste vi gjør for klimaet, og vi nordmenn flyr enormt mye. Vi flyr faktisk 10 ganger så mye som

en gjennomsnittlig vesteuropeer. Det er uvanlig. 80% av verdens befolkning har aldri sittet i et fly, og det er de 5% rikeste i verden som flyr mest.

Men hvordan skal vi fly mindre? Jeg tror det aller første vi må gjøre er å endre forventningene våre til hva en ferie skal innebære. Det er selvsagt lov til å fly en gang iblant, men vi må gjøre det sjeldnere. Må man egentlig fly til utlandet hver sommer for å få en bra ferie? Det tviler jeg på. Av og til kan man feriere i Norge. Har du for eksempel prøvd Geiranger, gått i Rondane, eller besøkt noen koselige sørlandsbyer? Man kan ta tog eller bil til Europa, mens andre ganger kan man fly, men kanskje være litt lenger på stedet man har fløyet til når man først er der.

Personlig synes jeg det er enklest hvis man bestemmer seg for at «*i år trenger jeg ikke å fly*». Det gjorde jeg i 2018, og det fungerte veldig bra. For å komme meg til Bergen tok jeg toget, til Danmark tok jeg ferge, og ellers brukte jeg tog, buss og bil i Sør-Norge. Lett!

Tiltak 3: Spis lokalt, spis grønt

Mennesket trenger mat hver dag, og noe av det lureste vi kan gjøre for klima er å kjøpe så lokal og kortreist mat som mulig når det er sesong for det. I sommerhalvåret er det antakelig mange ganger bedre for klimaet å kjøpe epler fra Telemark enn å kjøpe ananas fra Madagaskar. I vinterhalvåret ser regnskapet litt annerledes ut. Kjøp mat som ikke er pakket inn i mengder av unødvendig plast, og etterspør papirposer på matbutikken din.

Men den aller største utfordringen til våre matvaner, er at matproduksjon krever enorme arealer. For å skåne naturen i høyest mulig grad, er det viktig at vi spiser mat som ikke krever stadig større arealer. Storfekjøtt er den minst arealeffektive maten å produsere: Dersom vi hadde dyrket frukt, grønnsaker, poteter eller noe annet på de jordene vi i dag bruker som beite for kyr, kunne vi ha produsert hele 10 ganger så stort volum med mat! Derfor

er det veldig bra for klimaet at vi kutter litt på kjøttforbruket. Det betyr ikke at man må slutte helt med kjøtt, men at man kan ha noen færre kjøttmåltider i uka.

Tiltak 4: Kjøp færre nye ting

Ekstreme mengder klimagasser kommer fra produksjonen av nye ting. For å redusere produksjonen etter disse tingene, må vi som forbrukere sørge for at etterspørselen etter disse produktene faller. Enten det er klær, elektronikk eller andre ting, bør vi lære oss å gjenbruke det vi har, reparere det som er gått i stykker, kjøpe brukt, og kanskje til og med dele litt mer på de tingene vi ikke bruker så ofte.

Å elske vår neste

Noen ganger kan det være vanskelig å spørre seg selv hvorfor det er relevant for meg, som kristen, å leve miljøvennlig. Kanskje kan klimakrisa virke litt for langt unna det Jesus kalte oss til.

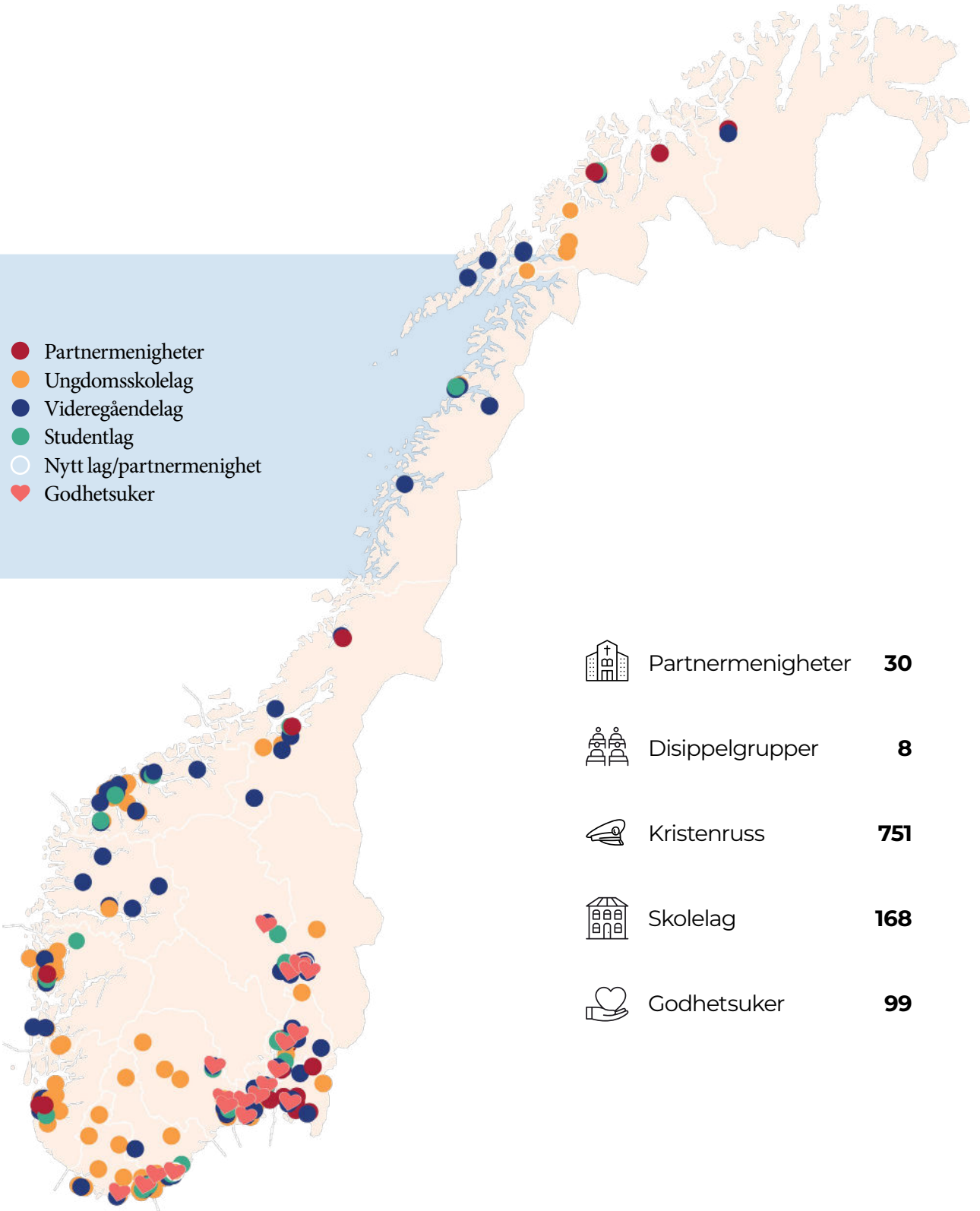
Men det Jesus snakket om var jo kjærlighet. Jesus er kjærlighet. Han ønsket at vi skulle elske vår neste, alle våre medmennesker. Dersom vi som kristne skal følge hans bud, må vi elske alle, også de som bor andre steder i verden. Det gjør vi ikke ved å ødelegge livsgrunnlaget deres. Derfor *er det* å elske sin neste når vi stemmer på partier som vil dytte i grønnere retning, når vi flyr litt mindre eller spiser litt mer lokal og grønn mat. Fordi de handlingene fører til at vi tar vare på den eneste jordkloden vi har. Fordi vi tar vare på de tusenvis av mange lokalsamfunn som er spesielt utsatte for klimaendringer. Fordi vi tar vare på menneskene som bor i disse samfunnene.

Å ta vare på kloden er å elske vår neste. Det krever at vi beveger oss ut av det etablerte og komfortable, og forandrer måten vi lever på. Det høres radikalt ut, men antakelig må vi gå mye lenger for å bli like radikale som Jesus var på sin tid.

Er du med?

Laget 2019

EN OVERSIKT OVER LAGET I NORGE

Lagslunsj

DANIEL J. KLEIVEN ✍ BRIT HODNE

Lagslunsj er Lagets nye, praktiske samtalekonsept for å skape gode, trosutviklende samtaler for studenter som samles på studiestedene sine. Hver guide inneholder åtte samtaler á 30 minutter, med en kort introduksjon, før man sammen fordypes seg i en bibeltekst, diskuterer den og avslutter med bønn og ukens utfordring. Hittil har vi laget Lagslunsj for «Godhet», «Koblet på», «Korset» og denne uka lanserer vi «Klima». Flere er på vei. Nedenfor ser du et lite utsnitt av hvordan det ser ut. Du kan bestille Lagslunsj i nettbutikken vår på nkss.no.

1. Kloden har nok til alle

På jorden finnes mange naturlige ressurser, men ikke alle mennesker har like mye. I dag vil vi se på hvilken livsstil som Gud ledet Israelittene til.

1 Intro

Når har vi nok? Lever vi som om vi har det?

2 Bibel

Les 2. Mosebok 16,13-31

Hva tror du Gud prøver å lære israelfolket her?

Hvilke begrensninger tror du er sunne for oss?

Hvordan kan vi praktisk leve etter dette i dag? Hvordan kan det påvirke resten av verden dersom flere lærer seg å være fornøyde med passe mye?

3 Bønn

Vi takker Gud for at han gir oss det vi trenger. Vi ber om at vi skal lære å være fornøyde med det vi har, og til å dele med de som ikke har det de trenger

Har du noe hjemme som du egentlig ikke trenger? Utfordre deg selv på å gi det fra deg

2. Kloden er elsket av Gud

Gjennom frelseshistorien skjønner vi mer av hvor høyt elsket vi er av vår Skaper, han som elsker alt det skapte, til tross for alt som gikk galt

1 Intro

Hvordan behandler dere dem som dere er mest glad i?

2 Bibel

Les kolosserne 1,15-23

I lys av teksten, hva ville vært konsekvensen om Gud ikke hadde sendt Jesus for å dø? Hva sier det om Gud?

Hva sier versene om rekkevidden av Jesu offer på korset?

Elsker vi skaperverket og vår neste med måten vi lever på? Hvordan kan man forklare Jesu frelse for andre, også klimaspørsmål

3 Bønn

Vi takker Gud for frelsen Han gav oss gjennom Jesus. Vi ber om at vi skal lære å fortelle andre om denne frelsen, og at vi kan behandle vår neste og kloden med den kjærligheten Jesus viste da Han døde for dem.

Les om verdens bærekraftsmål i lys av kristen tro Bærekraftsboka.no

SOMMERENS
leirer

HUSK AT LAGET TILBYR FLERE FLOTTE LEIRER I SOMMER. FINN DEM PÅ FACEBOOK, NKSS.NO ELLER CHECKIN.NO. TA GJERNE KONTAKT FOR SPØRSMÅL.

MANN 2019: 13.-16. juni

Blant Jotunheimens ville tinder, reiser en gjeng med unge mannfolk for å oppleve Guds natur, spenning, brorskap, Lagsfokus lovsang og undervisning om disippelskap og maskulinitet.

Pris for medlemmer: 400,- for påmelding før 1. juni. 500,- etter.

LINK 2019: 22.-27. juni

På Bibelskolen i Grimstad samles lagsungdommer fra Sør-Norge til sommerens høydepunkt! Her blir det ledertrening, inspirasjon til livet med Gud, nye og gamle venner og gode sommeropplevelser.

Pris for medlemmer: 2150,- for påmelding før 1. juni. 2350,- etter.

LS 2019: 29. juli – 4. august

På årets store eventyr i nord samles lagsungdommer til Fjellheim bibelskole i Tromsø, for fem meningsfulle dager, med ledertrening, flotte folk, lovsang og høy trivsels- og Jesusfaktor.

Pris for medlemmer: 2000,- for påmelding før 20. juni. 2250 etter.

Filosofiuka 2019: 29. juli – 4. august

I idylliske naturomgivelser på Havglimt leirsted i sør, byttes teknologi og stress ut mot god tid, nydelig mat, dype samtaler og flott undervisning om livets store spørsmål. Åpent for alle.

Pris for medlemmer: 2590,- for hele uka. 1740,- for langweekend fra torsdag.